

Rezultatele operative ale activității social-economice a municipiului Chișinău pentru perioada ianuarie - martie a anului 2024

I. Situația demografică

În perioada ianuarie - martie 2024, în mun. Chișinău au fost înregistrați 1 589 născuți-vii¹, fiind în scădere cu 5,4% comparativ cu ianuarie – martie 2023. Numărul persoanelor decedate a constituit 1 741¹ persoane, cu 1% mai puțin față de perioada similară a anului precedent.

În *Fig.1* este prezentată evoluția numărului persoanelor născute-vii față de cele decedate, pe perioada trimestrului I al anilor 2020-2024.

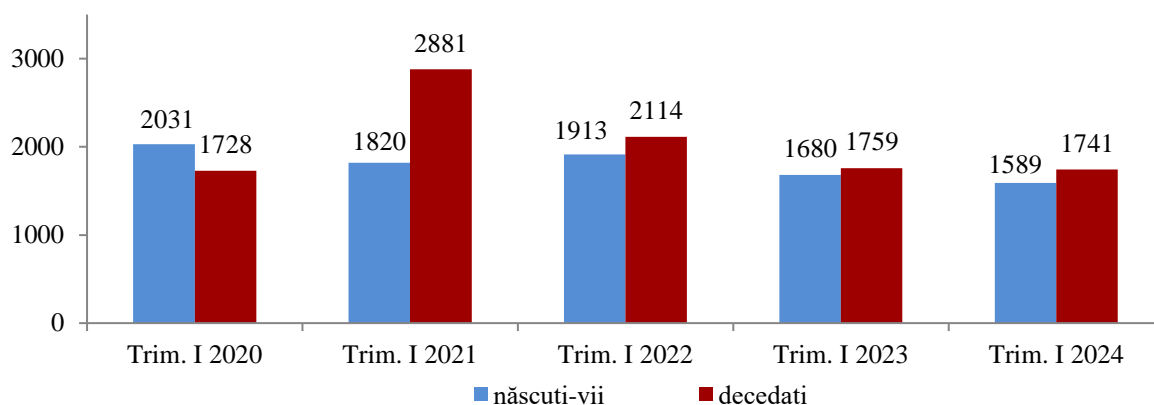

Fig. 1 Dinamica născuților-vii și decedaților, în mun. Chișinău (persoane)

În ianuarie – martie 2024, în mun. Chișinău, rata natalității a constituit 9,6 născuți-vii la 1000 locuitori, pe când rata mortalității – 10,5 decedați la 1000 locuitori.

Sporul natural al populației reprezintă diferența dintre numărul născuților-vii și numărul decedaților în o anumită perioadă.

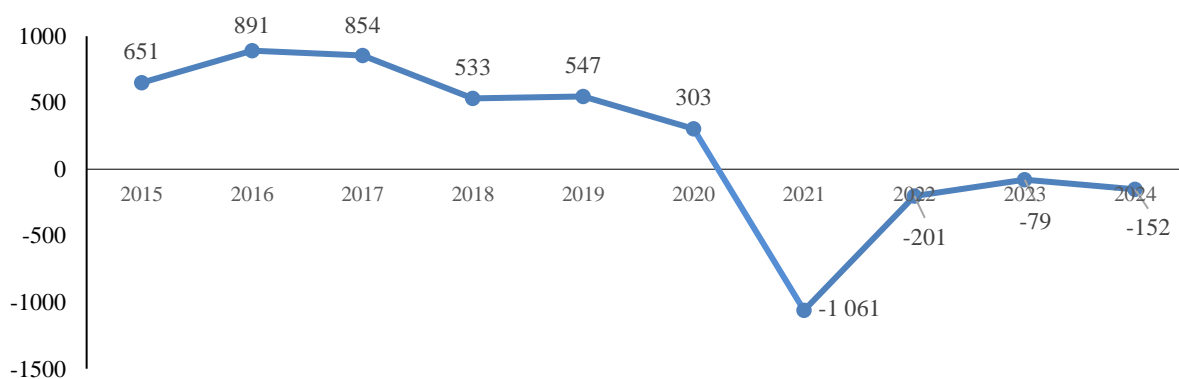

Fig. 2 Evoluția sporului natural al populației, în perioada ianuarie – martie, anii 2015 – 2024

Conform datelor statistice, se atestă o scădere drastică a sporului natural al populației începând cu anul 2017, în mun. Chișinău, ca urmare a scăderii natalității.

¹ Date provizorii

II. Câștigul salarial mediu lunar

Câștigul salarial mediu lunar nominal brut al unui salariat în unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și în toate instituțiile bugetare, care au sediul în mun. Chișinău, în trimestrul I al anului 2024 a constituit 15 531,9 lei, fiind în creștere, față de perioada similară a anului 2023, cu 1 886,2 lei (+13,8%).

În *Fig.3* este prezentată evoluția trimestrială a câștigului salarial mediu lunar brut al unui salariat în unitățile din sectorul real cu 4 și mai mulți salariați și în toate instituțiile bugetare, care își au sediul în mun. Chișinău, pe parcursul perioadei 2021 – 2024.

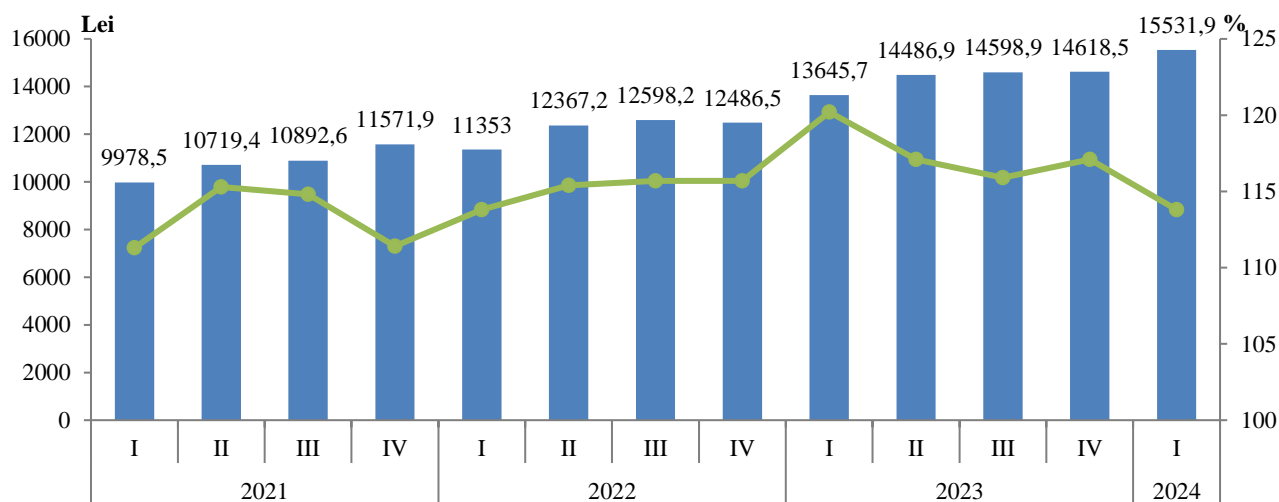

Fig.3 Evoluția câștigului salarial mediu lunar brut, pe trimestre, pentru anii 2021 – 2024

Fluctuațiile câștigului salarial mediu în decursul anului sunt determinate preponderent de acordarea premiilor anuale și a primelor de sărbători. Acestea influențează creșterile sau scăderile în funcție de perioada în care sunt acordate, conducând, în cele din urmă, la estomparea fluctuațiilor câștigului salarial lunar la nivelul întregului an.

III. Activitatea investițională

În ianuarie - martie 2024, în Republica Moldova au fost realizate investiții în active imobilizate în valoare de 5 030,8 mil. lei, fiind în descreștere cu 2,8% față de ianuarie – martie 2023, dintre care 74,5% au fost realizate în mun. Chișinău (3 749,3 mil. lei).

Comparativ cu ianuarie - martie 2023, în mun. Chișinău, se înregistrează o creștere a investițiilor cu 1,9% (în prețuri comparabile) din contul tuturor surselor de finanțare. Sursa principală de finanțare a investițiilor au reprezentat mijloacele proprii ale investitorului, ponderea căroră a constituit 75,6%.

Conform datelor statistice, în perioada de referință au fost realizate investiții în *imobilizări corporale* în valoare de 3 528,1 mil. lei și *investiții în imobilizări necorporale* în valoare de 221,2 mil. lei cu 47,1 % mai mult față de perioada similară a anului 2023.

Investițiile în *imobilizări corporale*, în perioada ianuarie - martie 2024, nu au înregistrat modificări semnificative față de ianuarie – martie 2023.

Tabelul nr.1 Investiții în active imobilizate în ianuarie - martie 2024, în mun. Chișinău

Tipul investiției	Realizări, mil. lei	În % față de:	
		Ianuarie - martie 2023	total
Investiții în active imobilizate-total	3 749,3	101,9	100,0
Investiții necorporale	221,2	147,1	5,9
Investiții corporale	3 528,1	100,0	94,1
<i>Din care:</i>			
Clădiri rezidențiale	720,6	110,8	19,2
Clădiri nerezidențiale	470,0	80,7	12,5
Construcții ingineresti	289,9	45,6	7,7
Mașini și utilaje	1 118,7	108,9	29,8
Mijloace de transport	544,4	113,9	14,5
Alte imobilizări corporale	384,5	253,4	10,4

Pentru construcția *clădirilor rezidențiale*, în perioada ianuarie - martie 2024, au fost investite 720,6 mil. lei, ceea ce constituie 19,2% din volumul total al investițiilor în active imobilizate, fiind în creștere cu 10,8% față de ianuarie – martie 2023.

Creșteri ale volumului de investiții s-au înregistrat după cum urmează: la *mașini și utilaje* - cu 8,9%; *mijloace de transport* - cu 13,9% și *alte imobilizări corporale* care au crescut de circa 2,5 ori față de primul trimestru al anului 2023.

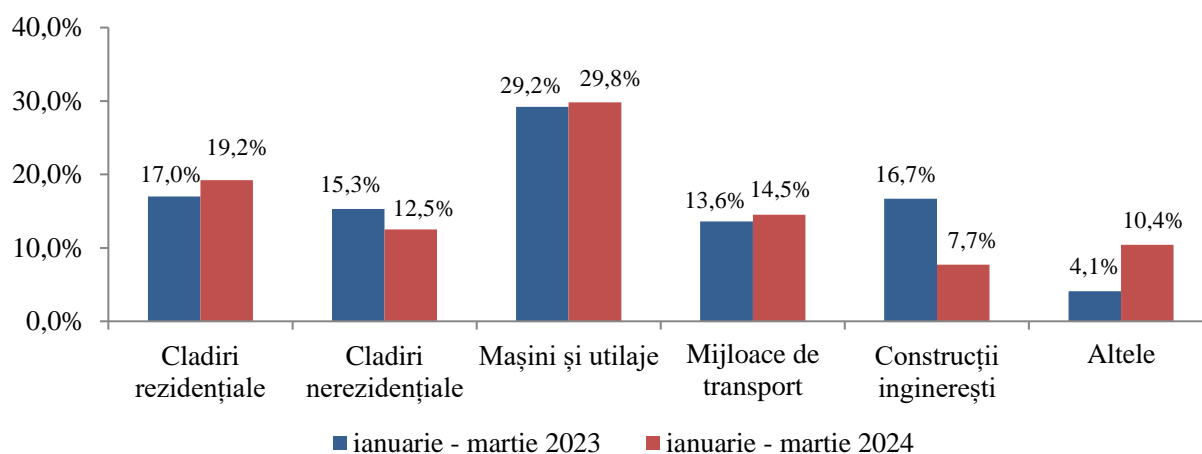

Fig. 4 Ponderea investițiilor în imobilizările corporale în totalul investițiilor imobilizate, în mun. Chișinău

Totodată, în perioada de referință, se înregistrează o diminuare a investițiilor în imobilizări corporale pentru *clădiri nerezidențiale* - cu 19,3% și *construcții ingineresti* -cu 54,4%.

Comparativ cu ianuarie – martie 2023, în mun. Chișinău s-au eliberat cu 22,7% mai puține autorizații de construire pentru clădirile rezidențiale și nerezidențiale.

Astfel, pentru *clădirile rezidențiale*, s-au eliberat cu 72 autorizații de construire mai puțin (-24,0%), iar pentru *clădiri nerezidențiale*, numărul autorizațiilor de construire s-a diminuat cu 6 unități (-13,6%).

În ianuarie - martie 2024, în mun. Chișinău au fost date în exploatare 53 locuințe cu suprafața totală de 6,8 mii m², înregistrând o scădere drastică cu 94,1% față de aceeași perioadă a anului 2023. Toate aceste 53 de locuințe reprezintă case de locuit individuale, dintre care: 28 locuințe au fost date în exploatare în *mediul urban*, iar 25 locuințe – în *mediul rural*.

IV. Producția industrială

Valoarea producției industriale, în perioada ianuarie - martie 2024, a constituit 10 334,3 mil. lei (în prețuri curente). Producția fabricată de către întreprinderile industriale, pe forme de proprietate, în municipiul Chișinău a înregistrat o majorare cu circa 1% sau cu 95,8 mil. lei față de perioada respectivă a anului precedent.

În Fig.5 este prezentată structura producției industriale fabricate, pe forme de proprietate, în ianuarie - martie 2024, în municipiul Chișinău.

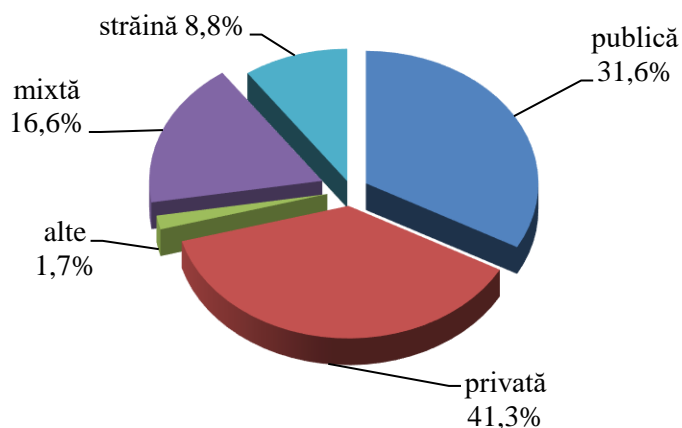

Fig. 5 Structura producției industriale fabricate pe forme de proprietate, în ianuarie - martie 2024, mun. Chișinău

Ponderea cea mai mare în volumul total al producției industriale, obținute în ianuarie - martie 2024, o dețin *întreprinderile industriale din sectorul privat* – 41,3% (4268,4 mil. lei), *sectorul public* – 31,6% (3262,7 mil. lei), iar *sectorului întreprinderilor mixte* îi revin 16,6% din volumul producției (1720 mil. lei).

În prețuri comparabile, valoarea producției industriale fabricate în mun. Chișinău, în ianuarie – martie 2024, a crescut cu 11,6% în raport cu perioada similară a anului precedent.

Tabelul nr. 2 Activitatea sectorului industrial, în mun. Chișinău, în trimestrul I al anilor 2023-2024

Indicatorii Denumirea	Volumul producției industriale pentru trim. I al anului 2023 (în prețuri curente), mil. lei	Volumul producției industriale pentru trim. I al anului 2024 (în prețuri curente), mil. lei	În % față de ianuarie-martie 2023 (în prețuri comparabile)
Industrie – total:	10 238,5	10 334,3	111,6
Industria extractivă	52,1	70,4	127,9
Industria prelucrătoare	6 787,4	6 939,2	101,9
Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat	3 398,9	3 324,8	114,2

În prețuri curente, valoarea producției din *industria extractivă* a crescut cu 18,2 mil. lei, iar *industria prelucrătoare* cu 151,8 mil. lei față de ianuarie - martie 2023. Totodată, *producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* a scăzut în perioada de referință, cu 74,1 mil. lei.

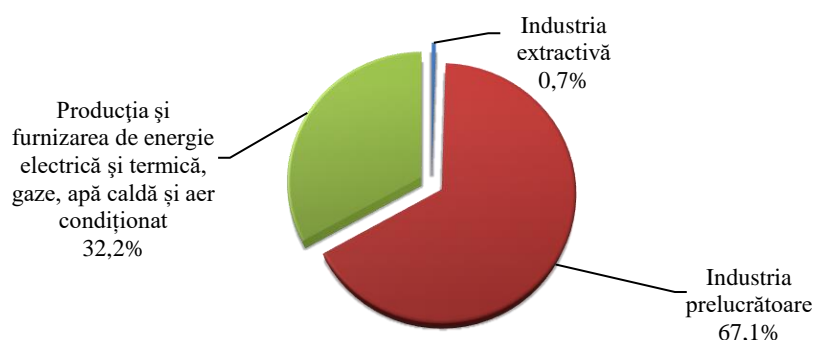

Fig. 6 Structura producției industriale după tipuri de activități, în mun. Chișinău, în ianuarie - martie 2024

Activitatea de producere a întreprinderilor industriale, din mun. Chișinău, în ianuarie - martie 2024, a fost determinată preponderent de activitatea întreprinderilor din *industria prelucrătoare* în număr de 420 unități, care au înregistrat o valoare a producției fabricate în sumă de 6 939,2 mil. lei (67,1% din volumul total de producție), urmată de *producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* în care activează 9 întreprinderi cu o valoare a producției de 3 324,8 mil. lei (32,2% din volumul total de producție).

Industria extractivă a cifrat 70,4 mil. lei ceea ce constituie circa 0,7% din totalul producției industriale fabricate în perioada de raport, în mun. Chișinău.

O pondere înaltă în valoarea producției fabricate în mun. Chișinău o deține *industria alimentară* și anume de 26,5%, care comparativ cu trimestrul I al anului 2023 a crescut cu 2,2% (151,8 mil. lei).

Creșteri substanțiale în prețuri curente, s-au înregistrat la următoarele domenii de activitate: *producția, prelucrarea și conservarea cărnii și a produselor din carne* - cu 121,7 mil. lei (+18,8%), *fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase* – cu 99,5 mil. lei (+25,3%), *fabricarea de articole confectionate din textile (cu excepția îmbrăcămintei și lenjeriei de corp)* – cu 7,6 mil. lei (+30,7%), *fabricarea produselor de uz gospodăresc și sanitar, din hârtie sau carton* – cu 19 mil. lei (de 2,2 ori), *fabricarea calculatoarelor și a produselor electronice și optice* – cu 37 mil. lei (+51,2%), *fabricarea de mobilă* – cu 55,4 mil. lei (+15,4%).

Totodată, unele industrii au înregistrat scăderi considerabile după cum urmează: *fabricarea încălțămintei* – cu 16 mil. lei (-37,6%), *fabricarea articolelor din material plastic* – cu 79,4 mil. lei (-15,1%), *fabricarea sticlei și a articolelor din sticlă* - cu 166,6 mil. lei (-21,1%), *fabricarea produselor din beton pentru construcții* – cu 18,5 mil. lei (-18,9%).

În ianuarie – martie 2024, în mun. Chișinău, cifra de afaceri (venitul din vânzări) pe tipuri de activități în industrie, a înregistrat valoarea de 26 252,9 mil. lei, fiind în scădere cu 3 801,4 mil. lei (-12,6%), în prețuri curente, comparativ cu trimestrul I al anului 2023. *Producția și furnizarea de energie electrică și termică, gaze, apă caldă și aer condiționat* a generat o cifră de afaceri de 17 528,2 mil. lei, *industria prelucrătoare* a înregistrat venituri din vânzări de 8 279,7 mil. lei, iar *industria extractivă* – 96,4 mil. lei.

V. Transportul de mărfuri și pasageri

Întreprinderile de transport rutier, din mun. Chișinău, în ianuarie - martie 2024 au transportat 2 027,3 mii tone de mărfuri ceea ce reprezintă 60,4% din volumul total de mărfuri transportate per ansamblu pe țară, fiind în creștere cu 5% față de ianuarie - martie 2023.

Tabelul nr.3 Volumul de mărfuri transportate în ianuarie – martie 2024

	Mărfuri transportate, mii tone	din care în trafic:		
		internațional	interurban	suburban, urban
Total pe țară	3 358,4	1 094,4	1 083,4	1 180,6
Mun. Chișinău	2 027,3	613,7	390,3	1 023,3

Prin intermediul *traficului suburban și urban*, au fost transportate mărfuri în cantitate de 1 180,6 mii tone (35,2%), prin intermediul *traficului internațional* – 1 094,4 mii tone (32,6%), iar pe cale *interurbană* au fost transportate 1 083,4 mii tone de mărfuri (32,2%).

Tabelul nr. 4 Veniturile obținute din transportul de mărfuri, în ianuarie – martie 2024

	Total venituri (fără TVA), mil. lei	din care în trafic:		
		internațional	interurban	suburban, urban
Total pe țară	1 968,5	1 639,9	264,6	63,9
Mun. Chișinău	1 087,2	955,9	81,6	49,8

În ianuarie – martie 2024, întreprinderile care au transportat mărfuri din mun. Chișinău au încasat venituri de 1 087,2 mil. lei (fără TVA), ceea ce a reprezentat 55,2% din totalul veniturilor întreprinderilor de transport rutier din Republica Moldova. Cele mai mari venituri le-au obținut întreprinderile care au transportat mărfuri prin intermediul traficului *international* în sumă de 955,9 mil. lei, cu o pondere de 87,9% în veniturile totale ale întreprinderilor de transport rutier din mun. Chișinău.

Parcursul de mărfuri, efectuat de către întreprinderile cu transport auto din municipiul Chișinău a constituit 670,6 mil. tone-km, fiind în creștere cu 7,6% față de aceeași perioadă analizată a anului 2023.

Numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze, în perioada de referință a constituit 18,3 mil. pasageri, majorându-se cu 44,8% față de trimestrul I al anului 2023. Ponderea călătoriilor cu autobuze și microbuze în numărul total de călătorii cu acest tip de transport în mun. Chișinău a constituit 71,7%, regiunile de dezvoltare Nord - 8,6%, Centru – 12,5%, Sud – 5,5% și UTA Găgăuzia – 1,7%. Parcursul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze a cifrat 353 mil. pasageri-km, fiind în creștere cu 25,6% comparativ cu ianuarie - martie 2023.

În perioada de referință, întreprinderile din mun. Chișinău, care au transportat pasageri cu autobuze, microbuze, taximetre au încasat venituri de 364,8 mil. lei (fără TVA).

VI. Activitatea de turism

În ianuarie - martie 2024, în municipiul Chișinău, agențiile de turism și turoperatorii au prestat servicii turistice la 42,8 mii turiști și excursioniști, cu 18,1% mai mult față de perioada similară a anului precedent.

Turismul receptor reprezentat de numărul de turiști și excursioniști străini care au beneficiat de serviciile agențiilor de turism și tur operatorilor în ianuarie - martie 2024, în mun. Chișinău a cifrat 7,7 mii persoane, fiind în creștere cu 52,9% față de ianuarie-martie 2023, dintre care 7,5 mii persoane (97,6%) au sosit *în scopuri de odihnă, recreere și agrement*; 133 persoane (2,4%) - *în scopuri de afaceri și profesionale*.

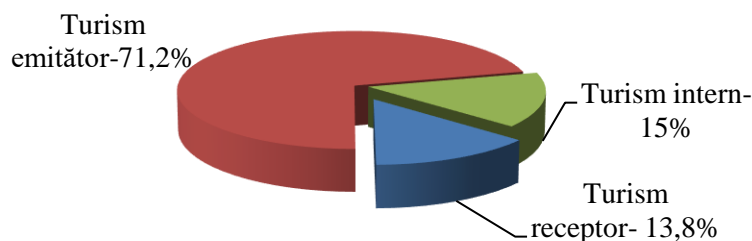

Fig. 7 Structura formelor de turism, în mun. Chișinău, în ianuarie-martie 2024

Turismul emițător reprezentat de numărul de turiști și excursioniști, care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor din municipiul Chișinău, în perioada ianuarie-martie 2024 a constituit 26,9 mii persoane, fiind în creștere cu 4,3% comparativ cu aceeași perioadă a anului 2023.

Turismul intern a cifrat 8,2 mii rezidenți ai Republicii Moldova care s-au deplasat în interiorul țării, în scop turistic, cu 51,4% mai mult decât în trimestrul I al anului 2023.

În structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie-martie 2024 au fost înregistrate 147,3 mii înoptări ale turiștilor, dintre care 60,8 mii ale cetățenilor moldoveni (41,3% din totalul înoptărilor) și 86,5 mii înoptări ale nerezidenților (58,7%).

Numărul de turiști, sosiți în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare, în ianuarie - martie 2024 raportat la perioada similară a anului precedent, se prezintă astfel: *hoteluri și moteluri* – 50,8 mii turiști (+42,5%), *cămine pentru vizitatori* – 1,5 mii turiști (-13,1%), *pensiuni turistice și agroturistice* – 3,5 mii turiști (+36,6%), *structuri de întremare* – 1,4 mii turiști (+32,6%), *structuri de odihnă* – 5,3 mii turiști (-7,9%).

Ponderi mai însemnate în numărul total al turiștilor străini cazați în structurile de primire turistică colective cu funcțiuni de cazare le-au revenit celor sosiți din Ucraina (36,1%), România (21,1%), SUA (9,3%), Israel (3,7%), Turcia (2,9%), Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (2,5%).

VII. Producția agricolă

La 1 aprilie 2024, comparativ cu data respectivă a anului trecut, efectivul de animale în gospodăriile de toate categoriile a scăzut, ca rezultat al diminuării efectivului de animale atât în întreprinderile agricole, cât și în gospodăriile populației, cu excepția efectivului de porcine în gospodăriile populației.

Tabelul nr. 5 Efectivul de animale pe principalele specii, la 1 aprilie 2024

Categoriile de animale	Capete	În % față de 1 aprilie 2023	Ponderea (în % față de total)
Bovine – total	662	90,3	100
întreprinderile agricole	69	94,5	10,4
gospodăriile populației	593	89,8	89,6
din ele vaci – total	469	86,9	100
întreprinderile agricole	60	98,4	12,8
gospodăriile populației	409	85,4	87,2
Porcine - total	1081	106,1	100
întreprinderile agricole	7	116,7	0,6
gospodăriile populației	1074	106	99,4
Ovine și caprine – total	2764	83,1	100
întreprinderile agricole	19	111,8	0,7
gospodăriile populației	2745	83,0	99,3
Păsări – total	176628	69,4	100
întreprinderile agricole	176628	69,4	100

În ianuarie – martie 2024, în întreprinderile agricole și gospodăriile țărănești care au la balanță animale, în raport cu aceeași perioadă a anului precedent a scăzut producția (creșterea în masă vie) animalelor cu 79,6% și producția de ouă cu 49,9%, iar producția de lapte a crescut cu 87,3%.

Generalizări:

- câștigul salarial mediu lunar nominal brut a constituit 15 531,9 lei în trimestrul I al anului 2024, fiind în creștere față de trimestrul I al anului 2023, cu 13,8% sau cu 1 886,2 lei și depășind cu 17,9% câștigul salarial mediu lunar pe țară, care constituie 13 170,3 lei;

- volumul investițiilor în active imobilizate a cifrat 3 749,3 mil. lei, ceea ce constituie 74,5% din volumul investițiilor în active imobilizate realizate în țară, și înregistrează o creștere cu 1,9% (în prețuri comparabile) din contul tuturor surselor de finanțare, față de ianuarie - martie 2023;

- valoarea producției industriale, în ianuarie - martie 2024 a constituit 10 334,3 mil. lei, în prețuri curente, fiind în creștere cu 1% sau cu 95,8 mil. lei, față de perioada respectivă a anului precedent;

- cifra de afaceri în industrie a constituit 26 252,9 mil. lei, fiind în scădere cu 3 801,4 mil. lei (-12,6%), în prețuri curente, comparativ cu ianuarie – martie 2023;

- întreprinderile de transport rutier, din mun. Chișinău, în perioada de referință au transportat 2 027,3 mii tone de mărfuri ceea ce reprezintă 60,4% din volumul total de mărfuri transportate în țară, fiind în creștere cu 5% față de trimestrul I al anului 2023;

- numărul pasagerilor transportați cu autobuze și microbuze, în trimestrul I al anului 2024 a constituit 18,3 mil. pasageri, majorându-se cu 44,8% față de aceeași perioadă a anului 2023;

- în ianuarie - martie 2024, agențiile de turism și turoperatorii au prestat servicii turistice la 42,8 mii turiști și excursioniști, cu 18,1% mai mult față de perioada similară a anului precedent. *Turismul receptor* a crescut cu 52,9%, *turismul emițător* a înregistrat o creștere cu 4,3%, iar *turismul intern* s-a majorat cu 51,4%.

Rezultatele operative ale activității social-economice a municipiului Chișinău

Indicatori	Unit. de măsură	Anul 2021	Anul 2022	Ianuarie-martie 2023 (operaționale)	Ianuarie-martie 2024 (operaționale)	În % față de perioada precedentă (conform datelor statistice preliminare)
Câștigul salarial mediu lunar nominal brut	lei	10 965	12 486,5	13 645,7	15 531,9	113,8
Volumul producției industriale	mil. lei	36 345,8	36 197,42	10 213,9	10 334,3	111,6*
Volumul investițiilor capitale în active imobilizate	mil. lei	23 445,0	20 431,2	3 622,2	3 749,3	101,9*
Volumul mărfurilor transportate cu transportul rutier	mii tone	6 971,2	8 167,2	1 931,5	2 027,3	105,0
Pasageri transportați cu autobuze și microbuze	mii pasageri	30 217,2	45 797,6	12 636	18 300,7	144,8
Numărul total al turiștilor	mii turiști	237,8	364,4	36,2	42,8	118,1
Turism receptor	mii turiști	23,9	28,6	5,0	7,7	152,9
Turism emițător	mii turiști	171,6	280,6	25,8	26,9	104,3
Turismul intern	mii turiști	42,4	55,2	5,4	8,2	151,4

* în prețuri comparabile